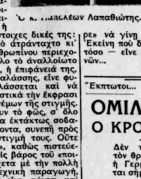

ΗΧΩ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΚΑΙ ΟΜΩΣ ΕΙΝΕ ΜΙΑ!

ΝΕΟΣ ΣΩΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΚΡΕΤΑ ΓΚΑΡΜΠΟ

Η ΝΕΑΡΑ ΡΙΤΑ ΛΟΡΜΑ

Ἡ Γκρετα Γκάρμπο μὲ τὸ περίφημο ινδοκινέζικο σκουφί, τοῦ ὁποίου ελανσάρισε ἐφέτος τὴ μοδα.

ΠΑΡΙΣΙΟΙ, Μάϊος. — Ἕνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα αὐτὰ βράδυα εἰς τὸ «Ἀνάκτορον τῶν Σπόρ»... Ὅλοι οἱ φίλαθλοι τοῦ Παρισιοῦ παρακολουθοῦσαν τὸ πεισματῶδες μάτς τῆς πυγμαχίας μεταξὺ κάποιων Χιούμερι καὶ Κὶν Ζανᾶς (δὲν μπόρεσα νὰ ἐξακριβώσω, ἂν κάτω ἀπὸ τὸ ὄνομα αὐτὸ κρύπτεται κανένας ἀθάνατος Ρωμηὸς Ζάννας ἢ Γιαννᾶς...) Εἰς τὶς πρῶτες-πρῶτες σειρὲς ἐκάθηντο κομψότατες κυρίες μὲ καλοκαιρινὰ μοντέλλα. Ὅπως πάμε, μὲ τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ ἀσθενοῦς φύλου γιὰ τὰ πυγμαχικὰ μάτς, θὰ βλέπουμε ἐκθέσεις μοντέλλων ἔξω ἀπὸ τὸ ρίγκ, ὅπως τὰ βλέπομε στὶς κοῦρσες. Ἔξαφνα σούσουρο, κακό:

—Ἡ Γκρέτα Γκάρμπο! Ἡ Γκρέτα Γκάρμπο...

Γυρίζω νὰ ἰδῶ: Πράγματι, θρονιασμένην εἰς ἕνα κάθισμα τῶν πρώτων σειρῶν, βλέπω τὴν Γκρέτα Γκάρμπο. Τὰ μαλλιά, τὰ φρύδια, τὰ μάτια, τὸ στόμα, τὸ πηγοῦνι, ὅλα ἦσαν τῆς Γκρέτα Γκάρμπο. Καὶ ὅμως... δὲν ἦταν ἡ Γκρέτα Γκάρμπο. Ἦταν ἡ δεσποινὶς Ρίτα Λόρμα, νεαρὰ καὶ συνεσταλμένη Πολωνέζα, ποὺ ἔφθασε πρό τινος εἰς τὸ Παρίσι γιὰ τὸ γύρισμα ἑνὸς φίλμ.

Δὲν ἐχρειάζοντο περισσότερα γιὰ νὰ ἐπιπέσουν εἰς τὴν νέαν σωσίαν τῆς θείας Γκρέτα ὅλοι οἱ παρόντες δημοσιογράφοι. Γιὰ νὰ τοὺς ἀποφύγῃ ἡ Ρίτα Λόρμα, σηκώθηκε νὰ φύγῃ. Τὴν πήραμε ἀπὸ πίσω. Εἰς ἕνα κομψὸ κέντρο τῶν Σὰνζ-Ἐλιζὲ τὴν ὑπεβάλαμεν εἰς τὸ μαρτύριον τῶν ἀνακρίσεων:

—Δεσποινίς — τὴν ἐρωτᾷ ἕνας ἀπὸ τοὺς συναδέλφους — ἡ καταπληκτικὴ ὁμοιότης σας μὲ τὴν Γκρέτα Γκάρμπο ὀφείλεται μόνον εἰς χάρισμα τῆς φύσεως ἢ τὴν ἐνθαρρύνετε καὶ σεῖς μὲ ἐπιτήδεια τεχνάσματα εἰς τὸ κτένισμα καὶ τὸ μακιγιάρισμά σας;

—Ὄχι! Τὴν ἐνθαρρύνω τὴν ὁμοιότητα αὐτὴν! — ἀπαντᾷ μὲ ἀξιοθαύμαστον εἰλικρίνειαν ἡ Πολωνὶς καλλιτέχνις. Εὑρίσκομαι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ σταδίου μου. Ντεμπουτάρω. Ἡ ὁμοιότης μὲ τὴν Γκρέτα Γκάρμπο μπορεῖ νὰ μὲ βοηθήσῃ. Ἀργότερα βλέπομε. Ἔπαιξα ἤδη μιὰ φορὰ εἰς τὸν κινηματογράφον εἰς τὴν Πολωνίαν. Ἀλλ' ἐκεῖ γυρίζουν μόνον κωμικὰ φίλμ. Κ' ἐγὼ δὲν εἶμαι διόλου κωμική!...

Καὶ ἀσφαλῶς δὲν εἶνε διόλου κωμική. Εἶνε νέα, δροσερὰ καὶ ὡραία. Κωμικὸν ἦταν ἕνα ἐπεισόδιον μὲ τὸν διευθυντὴν τοῦ κέντρου. Βλέποντας τὴν καλλιτέχνιδα περιστοιχισμένην ἀπὸ τόσους δημοσιογράφους, ὁ διευθυντὴς ἐπλησίασε μὲ τὴν «χρυσῆν βίβλον» τοῦ καταστήματός του καὶ ἕνα χρυσὸν κονδυλοφόρον, ὑπεκλίθη βαθύτατα καὶ εἶπε:

—Θὰ παρακαλοῦσα τὴν δεσποινίδα Γκρέτα Γκάρμπο νὰ μᾶς χαρίσῃ ἕνα αὐτόγραφό της...

—Μά... — πῆγε νὰ πῇ ἡ δεσποινὶς Ρίτα Λόρμα.

Ἀλλὰ τὴν ἐπρόλαβε ἕνας συνάδελφος, ποὺ ἀγαπᾷ τὶς φάρσες. Ἀπευθυνόμενος εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ κέντρου, τοῦ εἶπεν ἀναιδέστατα:

—Εἶμαι ὁ μάνατζερ τῆς δίδος Γκρέτα Γκάρμπο. Τί νομίζετε λοιπόν; Ἡ Γκρέτα Γκάρμπο δὲν εἶνε μιὰ γυναίκα σὰν τὶς ἄλλες. Δὲν μπορεῖ νὰ σᾶς ἀφήσῃ αὐτόγραφο, διότι ἡ Γκρέτα Γκάρμπο δὲν ξεύρει νὰ γράφῃ! Θὰ ἦταν ἀντίθετον πρὸς τὴν τέχνην της... Χαίρετε κύριε!

Ἡ Ρίτα Λόρμα, ὁ νέος σωσίας τῆς Γκρετα Γκάρμπο

Καὶ σηκώθηκε καὶ ἔφυγε. Πήγαινε νὰ κατασκευάσῃ τοὐλάχιστον δυὸ στῆλες συνεντεύξεως μὲ τὴν Γκρέτα Γκάρμπο ποὺ δὲν εἶνε... ἡ Γκρέτα Γκάρμπο.

Αὐτὸς ὁ ἄθλιος ξέρει νὰ γράφῃ!

Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΡΕΥΝΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΛΟΓΙΩΝ ΜΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ

Μιὰ ὥρα μὲ τὸν κ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΝ

Ἂν ἡ ζωή μας σήμερα ἔχῃ ὡρισμένες ἀπαιτήσεις, ἔχει καὶ ἡ Τέχνη τὶς ἀντίστοιχες ἰδικές της. — Γιατὶ ἔχουμε κριτικοὺς πρώτης γραμμῆς, ἀλλ' ὄχι καὶ Κριτικὴν

ΤΟ ΠΑΡΟΝ, ΜΙΑ ΦΟΡΑ, ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΑΝΕΚΤΟΝ

Ὁ κ. Λαπαθιώτης ἀπαντώντας στὰ ἐρωτήματά μας προσέθεσε — φαίνεται πῶς θὰ ἦταν ἀναγκαῖο — πῶς ἡ εὐθύνη γιὰ τὶς περιποιήσεις ποὺ κάνει σὲ πρόσωπα «πέφτει καθ' ὁλοκληρίαν στοὺς ὤμους του».

Ἰδοὺ ἡ συνέντευξίς του:

—Πῶς βλέπετε τὴ σημερινὴ λογοτεχνική μας παραγωγή, αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, καὶ ἐν συγκρίσει μὲ τὴν παλαιοτέρα;

—Πολλοὶ φρονοῦν ὅτι ἡ λογοτεχνικὴ καί, γενικώτερα, ἡ καλλιτεχνικὴ παραγωγὴ τῆς μεταπολεμικῆς μας περιόδου διακρίνεται μᾶλλον γιὰ τὸν «ποσοτικό», παρὰ γιὰ τὸν «ποιοτικό» της χαρακτῆρα. Ἐκεῖνοι, ὅμως, ποὺ σκέπτονται ἔτσι, εἶνε, κατὰ κανόνα, καὶ οἱ ἀπὸ συστήματος, νὰ ποῦμε, νοσταλγοὶ τῶν παληῶν «σχημάτων» τῆς ζωῆς. Τὰ μεταπολεμικὰ προβλήματα —προβλήματα τεράστια, κοινωνικά, ἠθικὰ κ' αἰσθητικὰ— ποὺ θέτουν τὴ μοιραία τους σφραγίδα σὲ κάθε σύγχρονη ἀνώτερη ἐκδήλωσι, τοὺς ἀφίνουν ἐντελῶς ἀσυγκινήτους ἢ ἐλάχιστα τοὺς ἀπασχολοῦν. Ἡ προσήλωσι αὐτὴ στὰ περασμένα, συνδυασμένη μὲ τὴν ἀδιαφορία πρὸς κάθε τι πνευματικὰ συγχρονισμένο, μὲ ἀναγκάζει νὰ μὴν εἶμαι μὲ τὸ μέρος τους. Ἂν ἡ ζωή μας, σήμερα, ἔχῃ ὡρισμένες ἀπαιτήσεις—κάποιες ἐπὶ πλέον ἀπαιτήσεις— ἔχει κ' ἡ Τέχνη τὶς ἀντίστοιχες δικές της: Γιατί, μ' ὅλο τὸ ἀτράνταχτο κι' ἀκίνητο τοῦ ἀνθρωπίνου περιεχομένου της, μ' ὅλο τὸ ἀναλλοίωτο τοῦ βάθους της, ἡ ἐπιφάνειά της, ὅπως καὶ τῆς θαλάσσης, εἶνε φυσικὸ νὰ ἐναλλάσσεται καὶ νὰ παίρνῃ ἀναγκαστικὰ τὴν ἔκφρασι τῶν δυνατῶν ἀνέμων τῆς στιγμῆς. Σήμερα βλέπουν τὸ φῶς, σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἔργα ἐκτάκτως σοβαρὰ κ' ἐνδιαφέροντα, συνεπῆ πρὸς τὴν ἱστορικὴ στιγμή τους. Οὔτε καὶ τὸ «ποσόν», καθὼς πιστεύεται, τρέφεται εἰς βάρος τοῦ «ποιοῦ», ἀφοῦ, ἄσχετα μὲ τὴν πολλὴ ἢ λίγη καλλιτεχνικὴ παραγωγή, τὰ καλὰ ἔργα εἶνε, πάντα, καὶ τὰ λίγα...

Ὁ κ. Ναπολέων Λαπαθιώτης.

—Τίνος τὸ ἔργο, ἀπὸ τὴν ἑκατόχρονη λογοτεχνικὴ παραγωγή μας, ἔχει κριθῆ ὁριστικά;

—Φαντάζομαι τοῦ Σολωμοῦ. Κι' αὐτὸ ἐντελῶς ἄσχετα μὲ τὴν ἀξία του, ὡς ποιητοῦ, πού, ἐγώ, τὴ θεωρῶ ἀναμφισβήτητη. Μιὰ σύμπτωσι ἁπλῆ, ὁ Σολωμὸς νὰ ἔχῃ βρῆ τὸ βάθρο του —τὸ ταιριασμένο μὲ τὶς διαστάσεις του— καὶ νὰ ἔχῃ βαθμολογηθῆ καλά. Ἄλλοι, ἀναμφισβήτητης ὑπεροχῆς ἐπίσης, καὶ ὑποψήφιοι νὰ βαθμολογηθοῦν, περιμένουν στοὺς ἀντιθαλάμους...

—Ποιὰ ὀνόματα, ἀπὸ τὴν καλλιτεχνικὴ καὶ πνευματική μας ζωή, σᾶς ἔρχονται συχνὰ στὸ στόμα;

—Θὰ μοῦ ἐπιτρέψετε νὰ μὴ σᾶς παραθέσω τὸν κατάλογο τῶν πολὺ ἀτομικῶν συμπαθειῶν μου... Κάνω ἐξαίρεσι γι' αὐτοὺς ποὺ δὲν ὑπάρχουν: Κάλβος, Σολωμός, Παπαδιαμάντης, Μαρκορᾶς, Μαβίλης, Χρηστομάνος, Χατζόπουλος, Καβάφης, Καρυωτάκης.

—Πῶς βλέπετε τὴν κριτική μας καὶ ποιὰ νομίζετε πῶς πρέπει νὰ εἶνε ἡ θέσι της ἀπέναντι στὴν καλλιτεχνική μας παραγωγή;

—Παρὰ τὴν πλήρη κριτικὴ διαύγεια ὡρισμένων ἀπ' τοὺς κριτικούς μας, τὸ κριτικό μας πνεῦμα, ὡς λαοῦ, δὲν ἔχει ὅλη τὴν ἰσορροπία, τὴν ἔγκυρην ἐκείνην ἀρτιότητα, ποὺ θὰ τοῦ ἐξησφάλιζε, καθὼς σ' ἄλλους λαούς, μιὰ σοβαρὴ καὶ μακροχρόνια παράδοσι. Δημιουργεῖται πρόχειρα, κι' αὐτό, «ἐκ τῶν ἐνόντων». Ἔχομε κριτικοὺς πρώτης γραμμῆς —ἀλλὰ στερούμεθα τελείως Κριτικῆς. Ἡ Κριτικὴ εἶνε φιλοσοφία, εἶνε τὸ ἐπακόλουθο μιᾶς πλήρους ὡριμότητος σ' ὅλα, συγχρόνως τὰ πνευματικὰ σημεῖα, τὸ ἐπακόλουθο ἑνὸς πολιτισμοῦ — καὶ σ' ἕναν ἄωρο πνευματικὰ λαό, ὅπως εἶνε ὁ δικός μας, δυστυχῶς, ποὺ γυρεύει ἀκόμα «βασιλιᾶ», καὶ λέει: «Ζήτω ὁ... Πολυχρονόπουλος!», κάτι τέτοια πράγματα λεπτά, πρέπει νὰ θεωροῦνται πολυτέλεια...

—Γιὰ ποιὰ καλλιτεχνικὰ καὶ πνευματικὰ ζητήματα νομίζετε πῶς πρέπει νὰ γίνῃ λόγος στὸν τόπο μας, αὐτὴ τὴ στιγμή;

—Τὸ διεθνῶς προέχον ζήτημα εἶνε, πάντως, τὸ κοινωνικό. Πρέπει ὁ καθένας μας νὰ πάρῃ ἕνα σύνθημα, ἀπὸ καθῆκον πρὸς τὴ μόρφωσί του, τὴ συνείδησί του καὶ τὴ σκέψι του. Τὸ παρὸν δὲν εἶνε ἀνεκτό! Ἐμπρὸς ἢ πίσω — μέσος ὅρος δὲ χωρεῖ...

—Τί ρόλο παίζουν τὰ ἐπίσημα πνευματικά μας ἱδρύματα —Πανεπιστήμια· Ἀκαδημία καὶ λοιπά;

—Τὰ Πανεπιστήμια δὲν παίζουν, ἀκριβῶς, κανένα ρόλο. Τὰ διευθύνει ὁ κομματισμός, ἀποκλείοντας συστηματικὰ κάθε ἀνώτερη πνευματικὴ ἐκδήλωσι, κι' ἀπομακρύνοντας ὅλες τὶς ἀξίες, ποὺ θὰ μποροῦσαν νὰ τοὺς δώσουν κῦρος. Φυσοῦν κ' ἐκεῖ, ὅπως παντοῦ, οἱ ἄνεμοι τῶν ἐπισήμων κρατικῶν σκοπιμοτήτων... Ὅσο, πάλι, γιὰ τὴν Ἀκαδημία, παρὰ τὴν ἀμέριστη ἐκτίμησι ποὺ ἔχω πρὸς τὰ λογοτεχνικά της μέλη —ἀπὸ προχθές, ὄχι πρὸς ὅλα, βέβαια!— δὲ νομίζω νὰ προσφέρῃ τίποτ' ἄλλο, ἔξω ἀπὸ κάμποσα συμβατικὰ βραβεῖα. Χρησιμεύει σὰν τόπος ἀναπαύσεως τῶν «πολλὰ περὶ τὴν Τέχνην μοχθησάντων» — ἕνα εἶδος «Οἴκου Ἀπομάχων», σεβαστοῦ, ἀλλὰ τελείως στείρου...

—Πῶς σᾶς φάνηκε ἡ προχθεσινὴ ἐκλογὴ τοῦ κ. Μελᾶ, ὡς ἀκαδημαϊκοῦ;

—Ὁ Σπῦρος ὁ Μελᾶς, πάντως, εἶνε ἄξιος συγχαρητηρίων, ἀφοῦ τὰ «κατάφερε» νὰ γίνῃ καὶ ἀκαδημαϊκός. Ἐκείνη ποὺ δὲν ξέρω ἂν εἶνε καὶ τόσο — εἶνε ἡ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν...

Λ. ΔΑΡΑΚΗΣ

Ἔκπτωτοι...

ΟΜΙΛΕΙ Ο ΚΡΟΝΠΡΙΝΤΣ

Δὲν νοσταλγεῖ καθόλου τὸν θρόνον του... ἐξ ἄλλου ἡ Γερμανία δὲν ἀσχολεῖται σήμερον μὲ στέμματα...

Ὁ ἀνταποκριτὴς τῆς Παρισινῆς «Μικρᾶς Ἐφημερίδος» εἰς τὸ Βερολῖνον, ἔγινε δεκτὸς παρὰ τῷ τέως Κρόνπριντς. Ὁ Γάλλος δημοσιογράφος γράφει:

Γνωρίζω τὰς ἁπλᾶς συνηθείας τοῦ Κρόνπριντς. Γνωρίζω πῶς δὲν τοῦ ἀρέσει νὰ συνδιαλέγεται οὔτε εἰς μίαν βιβλιοθήκην, οὔτε εἰς ἕνα σαλόνι τὴν ὥρα τοῦ τσαγιοῦ, οὔτε εἰς τὴν σκιὰ ἑνὸς παλατιοῦ. Κατὰ προτίμησιν ὁμιλεῖ εἰς τὸ ὕπαιθρον. Γι' αὐτὸν τὸν λόγον ἐπῆγα πρὸς συνάντησίν του εἰς τὴν ὡραιοτάτην καὶ πιὸ ἀνθισμένη γωνιὰ τοῦ Βερολίνου, τὴν στιγμὴ ποὺ χαζεύει μπροστὰ εἰς τὰ δένδρα τοῦ Τιργκάρτεν καὶ μπροστὰ στὶς πελοῦζες.....

Τὴν στιγμὴ ποὺ τὸν πλησιάζω, εἶνε ἀπορροφημένος ἀπὸ τὴν ἐνατένισιν μιᾶς βιτρίνας, εἰς ἀπόστασιν ὀλίγων βημάτων ἀπὸ τοὺς προγόνους του ποὺ παρατάσσονται εἰς μαρμαρίνους ἀνδριάντας κατὰ μῆκος τῆς περιφήμου λεωφόρου τῆς Νίκης, ἐν εἴδει συνόψεως τῆς δυναστικῆς καὶ στρατιωτικῆς δόξης τοῦ Βρανδεβούργου.

Τὴν στιγμὴν ὅμως ἐκείνην ὁ Κρόνπριντς δὲν ἐφαίνετο νὰ ἐνδιαφέρεται διὰ τοὺς προγόνους του. Ἡ βιτρίνα ποὺ τὸν προσείλκυε δὲν περιεῖχε οὔτε πολιτικὰ συγγράμματα, οὔτε στρατιωτικὰ διάσημα. Τὴν βιτρίνα τὴν γιόμιζε καὶ τὴν φώτιζε καὶ γοήτευε τὸν πρώην διάδοχον τοῦ θρόνου τῶν Χοεντσόλλερν, ἡ Ἄνοιξις: Νάρκισσοι, κρίνοι, λογῆς-λογῆς λουλούδια, λαμπρότερα καὶ ἀπὸ τὰς μεγαλοπρεπεστέρας χλαμύδας βασιλέων...

Ὁ τέως Κρόνπριντς στρέφεται πρὸς τὴν κατεύθυνσίν μου, ζωηρός, χαρούμενος. Ἀπότομα, ὅπως συνηθίζει, ἀλλὰ πάντοτε συμπαθητικά, μοῦ λέγει:

— Τί θὰ γίνῃ, λοιπόν, μὲ τὴν Γαλλία καὶ τὴν Γερμανία: Θὰ συνεννοηθοῦν ἢ θὰ ἐπικρατήσῃ ἡ Μόσχα; Ἂν Γαλλία καὶ Γερμανία δὲν συνεννοηθοῦν, ἡ Εὐρώπη εἶνε καταδικασμένη νὰ ἐκμπολσεβικισθῇ.....

Ὕστερα μοῦ ὁμιλεῖ κολακευτικὰ γιὰ τὸν κ. Λαβὰλ καὶ ἐπάγεται:

— Γνωρίζω ὅτι εἰς χεῖρας του, αἱ τύχαι τῆς Εὐρώπης εὑρίσκονται εἰς καλὰς χεῖρας.

Καὶ ὅλα αὐτὰ ὁ Κρόνπριντς μοῦ

(Ἡ συνέχεια εἰς τὴν 4ην σελίδα)

Ὑπὲρ τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν

Αἱ δεσποινίδες αἱ λαβοῦσαι μέρος εἰς τὴν διοργανωθεῖσαν χθὲς ὑπὸ τοῦ ἐν Πειραιεῖ τμήματος τοῦ Πατριωτικοῦ Ἱδρύματος Προστασίας τοῦ Παιδιοῦ ἑορτὴν ὑπὲρ τῶν παιδικῶν ἐξοχῶν.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΥΠΟ ΚΡΙΣΙΝ

ΟΙ ΗΘΟΠΟΙΟΙ ΚΑΙ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΩΝ

Τὸ ἐπάγγελμα, βέβαια, διέρχεται κρίσιν, ἀλλ' ἕως τὴν ὥρα τὴν ἀντιμετωπίζει ὀργανωτικῶς.—Ἀνεργία πάντως δὲν παρατηρεῖται.—Ὁ νόμος περὶ ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος.—Πῶς ἀντιμετωπίζεται τὸ ζήτημα τῶν συντάξεων.—Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν θιασαρχῶν

ΟΠΟΥ ΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΟΜΙΛΟΥΝ ΜΟΝΟΙ ΤΟΥΣ

Ποιὸς εἶνε δυνατὸν νὰ τὸ πιστεύσῃ! Αὐτὴν τὴν στιγμὴν οἱ σχηματισθέντες θίασοι εἶνε περίπου 25. Καθ' ἁρμοδίας δὲ προβλέψεις τὴν καλοκαιρινὴν περίοδον εἰς ὁλόκληρον τὴν Ἑλλάδα θὰ ὑπερβοῦν τοὺς 35. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς τῶν θιάσων, οἱ ὁποῖοι ἀπασχολοῦν περίπου 1300 ἠθοποιούς, δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἀνεργία εἰς τὸ ἐπάγγελμα τῶν ἠθοποιῶν δὲν ὑπάρχει. Καὶ ὅμως ἡ συμπαθὴς αὐτὴ τάξις διέρχεται ὀξυτάτην κρίσιν.

—Μεγάλο διάστημα ἄνεργοι οἱ ἠθοποιοὶ δὲν μένουν, μᾶς ἐξηγοῦν οἱ ἐκπροσωποῦντες τὸ Σωματεῖον τῶν ἠθοποιῶν. Ἐλάχιστες μόνον ἑβδομάδες ἢ καλύτερα μέρες, ὅταν γίνωνται οἱ ἀνασυγκροτήσεις, οἱ ἀνασχηματισμοὶ τῶν διαφόρων θιάσων, μένουν χωρὶς δουλειά. Ὑπάρχει ὅμως πληθωρισμὸς εἰς τὸ ἐπάγγελμα. Καὶ αὐτὸ εἶνε ὀφθαλμοφανὲς ἂν συγκρίνετε τὸν μεγάλον ἀριθμὸν τῶν ἠθοποιῶν καὶ τὸν πληθυσμό μας. Ἡ Ἑλλὰς σήμερα δὲν μπορεῖ νὰ κρατήσῃ 35 θιάσους. Γι' αὐτὸ δὲ ἀναγκάζονται οἱ θίασοι, ὄχι νὰ συναγωνίζωνται μεταξύ των, ἀλλὰ νὰ συγκρούωνται κυριολεκτικά, πρὸς βλάβην βέβαια τοῦ θεάτρου. Ὁ ἐξαιρετικὸς αὐτὸς πληθωρισμὸς προῆλθεν ἀπὸ τὴν ἀλληλοσύγκρουσιν αὐτὴν τῶν διαφόρων θιάσων, οἱ θιασάρχαι τῶν ὁποίων ἀναγκάζονται νὰ προσλαμβάνουν διάφορα πρόσωπα χωρὶς κανένα περιορισμὸν καὶ χωρὶς νὰ ζητήσουν κανένα προσόν. Τὰ πρόσωπα αὐτὰ τὰ διώχνουν, σὲ λίγο, παίρνουν ἄλλα κ.ο.κ. Αὐτὴ εἶνε ἡ πρώτη καὶ κυρία ἀφορμὴ ἡ ὁποία προεκάλεσε τὴν ψήφισιν τοῦ νόμου 6736 «περὶ ἀδείας ἀσκήσεως ἐπαγγέλματος». Διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ ἐπιζητεῖται ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ περιορισθῇ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἠθοποιῶν καὶ ἀφ' ἑτέρου οἱ παραμένοντες νὰ ἔχουν ὅλα τὰ ἐφόδια καὶ τὰ προσόντα ποὺ ἀπαιτοῦνται διὰ τὸ ἐπάγγελμα αὐτό. Ὁ νόμος αὐτός, ὁ ὁποῖος τώρα τίθεται εἰς ἐφαρμογήν, ὑπὸ τὸν ἔλεγχον ἐπαμελοῦς ἐπιτροπῆς, ὑποχρεώνει τοὺς ἠθοποιοὺς νὰ ὑποβάλουν αἰτήσεις οἱ μὲν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ διαμένοντες μέχρι τῆς 1ης Ἰουλίου, οἱ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐργαζόμενοι μέχρι 1 Αὐγούστου καὶ οἱ τοῦ ἐξωτερικοῦ μέχρι 1 Νοεμβρίου. Μόλις δὲ λήξουν αἱ προθεσμίαι αὐταί, κανεὶς ἠθοποιὸς δὲν θὰ δύναται νὰ ἐργασθῇ χωρὶς ἄδεια. Γιὰ νὰ ἀποκτήσῃ ἄδεια χρειάζεται διὰ τοὺς τὸ πρῶτον ἐργαζομένους νὰ εἶνε πτυχιοῦχοι τῆς Σχολῆς Θεάτρου ἢ Ὠδείου διὰ τὸ μουσικὸν θέατρον, ἢ ἀνεγνωρισμένης χορευτικῆς σχολῆς διὰ μπαλέττα. Προϋπηρεσία δὲν ἀπαιτεῖται. Μόνο δίπλωμα. Οἱ ἄδειες ποὺ θὰ παρέχωνται διαιροῦνται εἰς κατηγορίας. Γενικὲς ἄδειες λαμβάνουν οἱ ἔχοντες ὑπηρεσίαν ὑπὲρ τὰ 5 ἔτη, εἰδικὲς δὲ οἱ κάτω τῶν 5 ἐτῶν καὶ πλέον τοῦ 1 ἔτους. Οἱ τελευταῖες μετὰ πενταετίαν θὰ γίνωνται γενικές, ἂν οἱ ἠθοποιοὶ δείξουν εὐδοκίμησιν εἰς τὸ ἐπάγγελμα. Οἱ ἄδειες, ὄχι μόνον αὐτὲς ποὺ προανεφέραμεν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, εἶνε δυνατὸν νὰ ἀνακληθοῦν ὑπὸ τῆς ἐπιτροπῆς εἴτε προσωρινῶς, εἴτε ὁριστικῶς: α) «διὰ παράβασιν τῶν ἐγκεκριμένων κανονισμῶν», β) «δι' ἀπρεπῆ συμπεριφορὰν κατὰ τὴν ἐξάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος» καὶ γ) «διὰ καταδίκην ἐπὶ παραβάσει τοῦ ἄρθρου 22 τοῦ ποινικοῦ νόμου». Εἰς τὸν νόμον 6736 ὑπάρχει καὶ ἄρθρον τὸ ὁποῖον δίδει τὸ δικαίωμα εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ ἐπιβάλῃ πρόστιμον μέχρι 10.000 δραχ. εἰς τὸν θιασάρχην διὰ παράβασίν του, ἀκόμη δὲ καὶ εἰς τὸν παρανόμως προσλαμβανόμενον ἠθοποιόν. Ἡ ἀπόφασις τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐτοῦ εἶνε τελεσίδικος, χωρὶς νὰ χωρῇ κανένα ἄλλο ἔνδικον μέσον.

Ἓν ἄλλο ζήτημα ποὺ ἀπασχολεῖ τοὺς ἠθοποιούς, συνεχίζουν οἱ ἐκπροσωποῦντες τὴν διοίκησιν τοῦ Σωματείου, εἶνε ὅτι παρατηρεῖται μία μεγάλη δυσαναλογία μεταξὺ τῶν μισθῶν τῶν πρώτης τάξεως ἠθοποιῶν καὶ τῶν ἄλλων. Βεβαίως δὲν ζητεῖται μείωσις τῶν μισθῶν τῶν πρώτων, ἀλλὰ μία ἀνθρωπινὴ αὔξησις τῶν δευτέρων. Ὄχι διὰ τίποτε ἄλλο, ἀλλὰ διὰ νὰ κατορθώνουν νὰ ζοῦν.

—Τὸ ζήτημα τῶν συντάξεων τῶν ἠθοποιῶν πῶς ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ τὸ Σωματεῖον;

—Ὡς πρὸς τὸ ζήτημα αὐτὸ γίνονται πολλὲς ἐνέργειες ἀπὸ πολλὰ χρόνια. Ὑπάρχουν ἤδη 4 ἕως 5 κατηγορίες συντάξεων, ἡ ἀνωτάτη τῶν ὁποίων δὲν ὑπερβαίνει τὰς 800 δραχμάς. Τὸ ζήτημα αὐτὸ ἔχει τὴν ἱστορίαν του. Τὸ 1918 εἶχε ψηφισθῆ νόμος «περὶ ταμείου συντάξεως ἠθοποιῶν», εἰς τὸν ὁποῖον προσετέθη καὶ ἡ ἐπέκτασις καὶ τῶν «ἐν γένει τὰ δημόσια θεάματα ὑπηρετούντων». Μπῆκαν μέσα δηλαδὴ ἄνθρωποι ποὺ μποροῦν νὰ κάνουν κι' ἄλλες δουλειὲς ἐκτὸς τῆς κυρίας. Εἶνε μουσικοί, θυρωροί, ἠλεκτρολόγοι κι' ἄλλοι. Αὐτοὶ φυσικὰ μπορεῖ νὰ θεωρηθοῦν ὡς προνομιοῦχοι ἐν σχέσει μὲ τοὺς ἠθοποιούς. Ἐξ ἄλλου οἱ πόροι τοῦ ταμείου εἶνε δυσανάλογοι μὲ τὰ ἔξοδά του. Γι' αὐτὸ δὲ δὲν μποροῦν νὰ αὐξηθοῦν οἱ συντάξεις. Τὸ Σωματεῖον τῶν ἠθοποιῶν ἔχει προτείνει: α) νὰ εἰσπράττωνται τὰ πρόσθετα τέλη ἀπὸ τοὺς διαφόρους θεατρικοὺς καὶ ἄλλους ὀργανισμοὺς ποὺ ἔχουν ἐξαιρεθῆ, διότι εἰς ὡρισμένους τούτους παρουσιάζεται τὸ ἑξῆς τραγελαφικόν: νὰ διατηροῦν ὅλα των τὰ δικαιώματα ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς συντάξεως, νὰ μὴ καταβάλουν ὅμως τίποτε· β) νὰ αὐξηθῇ ὀλίγον τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἠθοποιῶν. Ἀκόμη νομίζουμε ὅτι θὰ ἦτο δίκαιον, ἂν ὁ προϋπολογισμὸς ἀντεῖχε, νὰ δίδῃ τὸ Δημόσιον, ὄχι ἀπὸ πουθενὰ ἀλλοῦ, ἀλλὰ ἀπὸ τὸν φόρον δημοσίων θεαμάτων, μικρὰν ἐπιχορήγησιν, ὅπως γίνεται σήμερον, καὶ πολὺ σωστά, σὲ πολλὰ ἄλλα ταμεῖα. Πιστεύουμε ὅτι κάποτε καὶ αὐτὸ θὰ τὸ πετύχουμε.

—Ὁ ψηφισθεὶς νόμος προβλέπει μόνον ὑποχρεώσεις τῶν ἠθοποιῶν πρὸς τὸ ἐπάγγελμά των ἢ καὶ ὑποχρεώσεις καὶ δεσμεύσεις καὶ τῶν θιασαρχῶν ἀπέναντι τῶν ἠθοποιῶν;

—Εἰς τὸν νόμον περὶ ἀδείας ἐξασκήσεως ἐπαγγέλματος προβλέπονται ὑποχρεώσεις καὶ καθήκοντα τῶν ἠθοποιῶν ὡς πρὸς τὸ ἐπάγγελμά τους. Δὲν προβλέπονται ὅμως καὶ τῶν ἐργοδοτῶν ἀπέναντι τῶν ἠθοποιῶν. Δι' αὐτὸ καταρτίζεται καὶ ἄλλος νόμος, ὁ ὁποῖος θὰ εἶνε ἐπέκτασις τοῦ ὑπάρχοντος καὶ θὰ κανονίζῃ τὰς ὑποχρεώσεις τῶν ἐργοδοτῶν ἀπέναντι τῶν ἠθοποιῶν. Οἱ ἐργοδόται δὲν δύνανται νὰ παύουν ὁπότε τοὺς καπνίσῃ ἕνα ἠθοποιὸν χωρὶς νὰ τὸν ἀποζημιώνουν. Σήμερα πολλὰ τέτοια παρατηροῦνται: Εἰς τὸ μέσον τῶν θεατρικῶν περιόδων ὁ θεατρώνης νὰ ἀπολύῃ ἠθοποιούς, οἱ ὁποῖοι, φυσικά, εἰς τὴν ἐποχὴν αὐτὴν εἶνε ἀδύνατον νὰ εὕρουν ἀλλοῦ ἐργασίαν, διότι οἱ θίασοι ἔχουν κλείσει.

Διὰ τοῦ νόμου αὐτοῦ θὰ προβλέπεται ἀκόμη ὁ χρόνος τῆς ἐργασίας νὰ εἶνε ὡρισμένος. Ὅταν δίδωνται δύο παραστάσεις, νὰ γίνεται μία μόνον πρόβα πρωϊνὴ καὶ ὄχι καὶ ἀπογευματινή. Σήμερα αὐτὸ δὲν συμβαίνει. Ἡ δουλειὰ εἶνε βαρειά. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ γρήγορα καταρρακώνονται...

— Τελευταίως ἀκούονται παράπονα ὅτι τὸ Ταμεῖον δὲν χορηγεῖ τὰ ἀπαιτούμενα ποσὰ εἰς τοὺς διαφόρους θιάσους, ὅπως ἐγίνετο προηγουμένως.....

—Ἀπὸ τὸ 1931 τὸ ταμεῖον ἠθοποιῶν ἔχει χορηγήσει εἰς διαφόρους συνεταιρικοὺς θιάσους περὶ τὰ 3.000.000 δραχ. ὡς δάνεια. Ὁ σκοπὸς δὲ τοῦ ταμείου εἶνε αὐτός, ὄχι ἡ διὰ χορηγιῶν ἐνίσχυσις, ἀλλ' ἡ διὰ δανείων, τὰ ποσὰ τῶν ὁποίων θὰ ἐπιστρέφωνται μὲ κάθε δυνατὴν εὐκολίαν. Ὑποχρεοῦνται νὰ δίνουν 5, 6, 7 ἢ 8 % ἀπὸ τὰς εἰσπράξεις ποὺ πραγματοποιοῦνται, χωρὶς τὴν καταβολὴ καὶ τοῦ παραμικροῦ τόκου. Τὸ ποσὸν αὐτὸ δὲν κατωρθώθη νὰ εἰσπραχθῇ, διότι οἱ πλεῖστοι προ-

---

ΜΙΑ ΝΟΥΒΕΛΛΑ ΣΕ ΠΕΝΤΕ ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ

Η ΓΚΟΥΒΕΡΝΑΝΤΑ

ΤΟΥ

ΣΤΕΦΑΝ ΤΣΒΑΪΧ

2ον

Στὸ σημεῖον αὐτὸ ἡ μικρὴ ἄρχισε νὰ τρέμῃ καὶ ἡ συγκίνησις τὴν ἐμπόδιζε νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἡ μικρὴ ὅμως δὲν τὴν ἀφίνει.

— Καὶ ὕστερα; Γιὰ λέγε. Ὑποσχέθηκες πῶς θὰ μοῦ τὰ πῇς ὅλα.....

— Ἡ φροϋλάϊν τοῦ εἶπε: «Τὸ ξέρεις πῶς μ' ἔκανες μητέρα. Περιμένω ἕνα παιδὶ ἀπὸ σένα!»

Μὲ τὴν ταχύτητα ἀστραπῆς, ἡ μικρὴ ἀναπήδησε:

— Ἕνα παιδί! Ἕνα παιδί! Μὰ αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον!

— Καὶ ὅμως αὐτὸ τοῦ εἶπε.

— Μήπως δὲν ἄκουσες καλά;

— Ἄκουσα πολὺ καλά. Αὐτὸ εἶπε. Κι' ὁ Ὄθων, ὅπως ἔκανες κ' ἐσύ, ἀναπήδησε καὶ εἶπεν: «Ἕνα παιδί!» Ἡ φροϋλάϊν γιὰ κάμποσην ὥρα δὲν τοῦ ἔδινε καμμιὰ ἀπάντησιν. Ὕστερα τοῦ εἶπε: «Καὶ τώρα τί θὰ γίνῃ;» Καὶ ὕστερα.....

— Ὕστερα;

— Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ἔβηξες καὶ ἔφυγα.....

Ἡ μικρότερη ἀδελφὴ κύτταξε τὴν μεγαλύτερη, καὶ τρέμοντας, ἀναστατωμένη, εἶπε:

— Ἕνα παιδί! Δὲν εἶνε δυνατόν! Ποῦ τὸ ἔχει; Ποῦ τὸ ἔκρυψε;

— Δὲν ξέρω! Αὐτὸ δὲν καταλαβαίνω κ' ἐγώ!

— Ἴσως στὸ σπίτι ποὺ ἦταν πρὶν ἔρθει σ' ἐμᾶς. Ἡ μαμὰ δὲν θὰ τῆς ἐπέτρεψε νὰ τὸ φέρῃ μαζί της.... Φτάνομε ἐμεῖς οἱ δυό...

— Τί κάθεσαι καὶ λές! Πρὶν ἔρθει σ' ἐμᾶς, δὲν ἤξερε τὸν Ὄθωνα!

— Ἄ, ναί! Εἶνε καὶ αὐτό!

Οἱ δυὸ ἀδελφὲς σώπαιναν, ἀλλὰ τὸ ζήτημα αὐτὸ τὶς ἀπασχολοῦσε. Δὲν ἤξεραν πῶς νὰ τὸ ἐξηγήσουν. Δὲν τὸ χωροῦσε τὸ κεφάλι τους.

Ὕστερα ἔλαβε τὸν λόγο ἡ μικρή:

— Ἕνα παιδί! Ἐγὼ σοῦ λέω πῶς δὲν ἄκουσες καλά. Εἶνε ἀδύνατον Δὲν εἶνε παντρεμμένη. Καὶ μόνον οἱ παντρεμμένοι ἔχουν παιδιά. Εἶμαι βέβαιη γι' αὐτό.

— Μήπως εἶνε παντρεμμένη;

— Μὴ λὲς κουταμάρες! Ἀφοῦ τὴ λέμε φροϋλάϊν! Πάντως δὲν εἶνε παντρεμμένη μὲ τὸν Ὄθωνα.

— Τότε πῶς γίνεται;

Οἱ δυὸ ἀδελφὲς δὲν κατώρθωναν νὰ εὕρουν ἐξήγησιν καὶ κύτταζαν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη μέσα στὰ μάτια.

— Καϋμένη φροϋλάϊν! εἶπεν ἡ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ μικρὲς μὲ μεγάλη συμπόνοια.

Κι' αὐτὴ ἡ λέξις πηγαινοερχόταν στὰ χείλη τῶν δυὸ ἀδελφῶν μὲ ἕνα στεναγμὸ συμπόνιας. Ἡ περιέργειά τους ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ μεγάλωνε.

— Τί νἆναι ἄραγε; Ἀγόρι ἢ κορίτσι;

— Ποιὸς ξέρει!

— Τί λές; Νὰ τὴν ρωτήσω;

— Θὰ τρελλάθηκες, μοῦ φαίνεται!

— Γιατί; Εἶνε κακό; Ἐκείνη εἶνε τόσο καλὴ μαζί μας.

— Μὰ τί σοῦ περνᾷ ἡ ἰδέα; Ξέρεις πολὺ καλὰ πῶς δὲν μᾶς λένε τίποτα γιὰ τέτοια πράγματα. Δὲν τὸ ἔχεις προσέξει πῶς μόλις κάνομε νὰ μποῦμε στὸ σαλόνι, σταματᾷ ἡ κουβέντα τῶν μεγάλων; Ἀμέσως ἀλλάζουν κουβέντα, κι' ἀρχίζουν νὰ μιλοῦν γιὰ πράγματα ἀσήμαντα κι' ἀνόητα, σὰν νἄμαστε τίποτα μωρά! Κι' ὅμως ἐγὼ εἶμαι δέκα τριῶν χρονῶν! Τί λοιπὸν θὰ καταλάβῃς ἂν τὴν ρωτήσῃς, ἀφοῦ εἶνε βέβαιον πῶς δὲν θὰ μᾶς πῇ τίποτε.

— Πόσο θἄθελα νὰ ἤξερα....

— Ἄλλο τόσο θἄθελα κ' ἐγώ!

— Ἐκεῖνο ποὺ δὲν καταλαβαίνω εἶνε πῶς ὁ Ὄθων δὲν ἤξερε πῶς ἔχει παιδί! Πῶς μπορεῖ νὰ ἔχῃ κανεὶς παιδὶ καὶ νὰ μὴ τὸ ξέρῃ; Φαντάσου νἄλεγαν ὁ μπαμπᾶς ἢ ἡ μαμά μου μᾶς ἔχουν παιδιὰ πῶς δὲν μᾶς ξέρουν!

— Ὅσο γι' αὐτό, ὁ Ὄθων θἄπε ψέμματα. Ἐγὼ τὸν ἔχω γιὰ μεγάλο ὑποκριτή....

— Ναί, ἀλλὰ γιὰ ἕνα τέτοιο ζήτημα... Ἄλλο εἶνε ὅταν μᾶς λέῃ ἀστεῖα.....

Τὴν στιγμὴ ἐκείνη στὴ κάμαρα τῶν δυὸ ἀδελφῶν μπῆκε ἡ γκουβερνάντα Οἱ δυὸ μικρὲς σωπαίνουν καὶ κάνουν πῶς ἐργάζονται. Κυττάζουν ὅμως λοξά, πρὸς τὸ μέρος τῆς φροϋλάϊν. Τὰ μάτια της εἶνε κόκκινα, καὶ ἡ φωνή της κάπως πιὸ αὐστηρὴ ἀπὸ συνήθως. Οἱ δυὸ μικρὲς ἀδελφὲς σωπαίνουν.

Ἔξαφνα σηκώνουν τὸ βλέμμα πρὸς τὴν γκουβερνάντα, μὲ ἕνα φόβο ποὺ τοὺς ὑπαγορεύει ὁ σεβασμός. Καὶ ἀπὸ μέσα τους, ὅλη τὴν ὥρα, λένε:

«Ἔχει ἕνα παιδί! Γι' αὐτὸ εἶνε τόσο λυπημένη».

Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἡ λύπη κυριεύει καὶ τὶς δυὸ μικρές.....

*

Τὴν ἄλλη μέρα στὸ τραπέζι μιὰ ἀπροσδόκητη εἴδησι τὶς περιμένει. Ὁ Ὄθων φεύγει. Ἐδήλωσε στὸν θεῖό του, πῶς στὶς παραμονὲς τῶν ἐξετάσεων ἔπρεπε νὰ ριχθῇ μὲ τὰ μοῦτρα στὴ μελέτη, ἐντελῶς ἀπερίσπαστος κι' ὅτι στὸ σπίτι δὲν εἶχε ἀπόλυτη ἡσυχία. Θὰ πήγαινε νὰ νοικιάσῃ ἕνα δωμάτιο γιὰ ἕνα ἢ δυὸ μῆνες, ἕως ὅτου περνοῦσε τὸ βάσανο καὶ τὸ καρδιοχτύπι τῶν ἐξετάσεων.

Τὰ δυὸ κορίτσια, ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ νέα αἰσθάνονται μεγάλη συγκίνησι. Στὴν ξαφνικὴ ἀπόφασι τοῦ ξαδέρφου των ν' ἀλλάξῃ κατοικία, εὑρίσκουν κάποια σχέσι μὲ τὶς χθεσινές του κουβέντες μὲ τὴν γκουβερνάντα. Μὲ τὸ ἀκονισμένο των ἔνστικτο μαντεύουν κάποια ἀνανδρία, κάποια φυγή. Ὅταν ὁ Ὄθων πάει νὰ τὶς ἀποχαιρετίσῃ, ἡ δυὸ ἀδερφοῦλες τοῦ φέρονται πρόστυχα καὶ τοῦ γυρίζουν τὴ ράχι. Τὴν στιγμὴ ὅμως ποὺ πλησιάζει τὴν γκουβερνάντα τοῦ ρίχνουν βλέμματα λοξά, περίεργες νὰ ἰδοῦν. Τὰ χείλη τῆς φροϋλάϊν τρεμουλιάζουν. Τοῦ δίνει ὅμως ἥσυχα τὸ χέρι, χωρὶς νὰ πῇ μιὰ λέξι.

Τὰ δυὸ παιδιὰ ἄλλαξαν ἐντελῶς τὶς τελευταῖες αὐτὲς ἡμέρες. Ἄφησαν τὰ παιγνίδια τους καὶ ἔχασαν τὸ χαμόγελό τους. Τὰ μάτια τους δὲν ἔχουν πειὰ τὴν συνηθισμένη τους λάμψι — μιὰ λάμψι χαρᾶς καὶ ξενοιασιᾶς. Εἶνε ἀνήσυχα καὶ νοιώθουν μιὰ ἀγωνία νὰ τὰ ζώνῃ. Ξαφνικὰ τὰ ἐκυρίευσε μιὰ ἄγρια δυσπιστία πρὸς ὅλα τὰ πρόσωπα τοῦ περιβάλλοντός των. Δὲν πιστεύουν πειὰ σ' ὅ,τι τοὺς λένε. Πίσω ἀπὸ κάθε λέξι ὀσφραίνονται τὸ ψέμμα καὶ τὴν ὑστεροβουλία. Παρατηροῦν καὶ ὅλη τὴν ἡμέρα δὲν κάνουν τίποτε ἄλλο παρὰ νὰ σπιουνεύουν. Παραφυλᾶνε νὰ τσακώσουν κάθε κίνησι, προσέχουν κάθε σούσουρο, κάθε τόνο στὴ φωνὴ τῶν μεγάλων. Γλυστροῦν παντοῦ σὰν σκιές, κρυφακοῦνε στὶς πόρτες μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ πάρῃ τ' αὐτί τους καμμιὰ λέξι. Μέσα τους ἀναπτύσσεται μιὰ τεράστια προσπάθεια γιὰ νὰ ξετινάξουν μὲ τοὺς ἀνυπόμονους ὤμους των τὸ σκοτεινὸ δίχτυ ὅλων αὐτῶν τῶν μυστηρίων ἢ τοὐλάχιστον γιὰ νὰ ρίξουν, ἔστω καὶ μέσα ἀπὸ μιὰ τρύπα, μιὰ ματιὰ στὸν κόσμο τῆς πραγματικότητος. Ἡ παιδικὴ πίστις, αὐτὴ ἡ χαρούμενη καὶ ἀμέριμνη τύφλα, τὶς ἐγκατέλειψε τὶς δυὸ μικρὲς ἀδελφές. Ἐξ ἄλλου προαισθάνονται πῶς ἡ βαρειὰ ἀτμόσφαιρα ποὺ διεμόρφωσαν τὰ γεγονότα, δὲν μπορεῖ, παρὰ νὰ ξεσπάσῃ σ' ἕνα νέο συγκλονιστικὸ γεγονὸς καὶ φοβοῦνται μήπως τὸ ξέσπασμά της τοὺς ξεφύγῃ. Ἀπὸ τότε, ποὺ ξέρουν, πῶς τὶς περιστοιχίζει τὸ ψέμμα, εἶνε ὅλο δυσπιστία, ὑποκρισία, πονηριὰ καὶ ψέμμα. Ὅταν εἶνε κοντὰ στοὺς γονεῖς των καμώνονται μιὰ ἀθωότητα, ποὺ εἶνε πέρα ὡς πέρα ὑποκρισία. Κι' ὅταν μένουν μόνες, μιλοῦν ἀνοιχτά, τολμηρά. Ἡ ζωή τους δὲν εἶνε παρὰ ἕνας ἐκνευρισμὸς καὶ μιὰ ἀνησυχία. Τὰ μάτια τους, ποὺ ἄλλοτε εἶχαν μιὰ λάμψι ἐλαφριὰ καὶ ἥμερη, τώρα φαίνονται πιὸ ἀστραφτερὰ καὶ πιὸ βαθειά.

Μὲ τὸ νὰ παραφυλᾶνε καὶ νὰ κατασκοπεύουν αἰσθάνονται νὰ τοὺς συνδέῃ μιὰ ἀλληλεγγύη καὶ νὰ μεγαλώνῃ ἡ ἀγάπη ὁπῶχουν ἡ μιὰ γιὰ τὴν ἄλλη. Κάποτε, στὰ καλὰ καθούμενα, νοιώθοντας στὴν ἄγνοιά τους τὸν ἑαυτό τους ἀβοήθητο, ἀγκαλιάζει ἡ μιὰ τὴν ἄλλη. Καὶ σ' αὐτὸ τοὺς σπρώχνει ἕνα αἴσθημα τρυφερότητος, ποὺ ξαφνικὰ ξεχειλίζει μέσα τους. Ἄλλοτε πάλιν, χωρὶς λόγο, ξεσποῦν σὲ δάκρυα. Χωρὶς φανερὴ ἀφορμή, ἡ ζωή τους ὑφίσταται ξαφνικὴ κρίσι. Στὰ κατάβαθα τῆς συνειδήσεώς τους, χωρὶς νὰ ποῦν λέξι, ἀνέλαβαν τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προξενοῦν ὅσο μποροῦν πιὸ μεγάλη χαρὰ στὴ γκουβερνάντα τους, ποὺ εἶνε τόσο λυπημένη. Κάνουν τὰ μαθήματά τους μὲ ἐπιμέλεια. Βοηθοῦν ἡ μιὰ τὴν ἄλλη, ἀποφεύγουν νὰ κάνουν θόρυβο, δὲν κάνουν καμμιὰ κριτικὴ καὶ προσπαθοῦν νὰ μαντεύουν κάθε ἐπιθυμία τῆς φροϋλάϊν. Αὐτὴ ὅμως δὲν φαίνεται νὰ καταλαβαίνῃ τίποτε ἀπὸ ὅλα αὐτὰ καὶ αὐτὸ τὶς ἀπογοητεύει. Ἡ φροϋλάϊν ἄλλαξε σὲ σημεῖο ἀγνώριστο τὸν τελευταῖο καιρό. Καμμιὰ φορά, ἐνῷ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ ἀδερφὲς τῆς μιλεῖ, ἡ γκουβερνάντα πετιέται, σὰν κάποιος νὰ τὴν ἀπέσπασεν ἀπὸ ἕναν βαθὺ ὕπνο. Σὲ τέτοιες στιγμὲς τὸ βλέμμα της μοιάζει σὰ νὰ γυρίζῃ ἀπὸ κάποιον μακρυνὸν ὁρίζοντα, ποὺ ἀγνάντευε προσπαθώντας κάτι ν' ἀνακαλύψῃ. Συχνά, ἡ γκουβερνάντα κάθεται ὧρες ὁλόκληρες στὴν ἴδια θέσι, βυθισμένη σὰν σ' ὀνειροπόλησι. Τότε οἱ δυὸ ἀδερφὲς προσέχουν νὰ περπατοῦν στὶς μύτες τῶν ποδιῶν, γιὰ νὰ μὴ τὴν ἐνοχλοῦν.

Κάνουν τὴν ἀόριστη καὶ μυστηριώδη σκέψι πῶς ὁ νοῦς τῆς γκουβερνάντας τους χωρὶς ἄλλο θἄνε στὸ παιδί της. Κι' ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ θηλυκοῦ εἶναι των, ποὺ τώρα ἔχει ξυπνήσει, ἀγαποῦν ὁλοένα περισσότερο τὴν γκουβερνάντα, ποὺ ἔχει γίνει τόσο ἥσυχη καὶ καλή. Ἔχασε τὴ ζωηρότητα, ποὺ εἶχεν ἄλλοτε· οἱ κινήσεις της εἶνε πιὸ ἥσυχες, πιὸ ἀργές, καὶ σ' ὅλα αὐτὰ τὰ δυὸ κορίτσια μαντεύουν μιὰ κρυφὴ λύπη. Δὲν τὴν εἶδαν ποτέ τους νὰ κλαίῃ. Συχνὰ ὅμως τὰ βλέφαρά της εἶνε κόκκινα. Καταλαβαίνουν πῶς ἡ γκουβερνάντα θέλει νὰ τοὺς κρύψῃ τὸν πόνο της, καὶ ἀπελπίζονται ποὺ δὲν μποροῦν νὰ τῆς φανοῦν χρήσιμες.

Μιὰ μέρα ποὺ ἡ φροϋλάϊν γύρισε πρὸς τὸ παράθυρο καὶ περνᾷ τὸ μαντῆλι της μπρὸς ἀπὸ τὰ μάτια ἡ μικρότερη ἀπὸ τὶς δυὸ ἀδελφὲς παίρνει ἔξαφνα θάρρος, τῆς πιάνει τὸ χέρι καὶ τῆς λέγει:

—Φροϋλάϊν εἶσθε τόσο λυπημένη τὸν τελευταῖο καιρό. Σᾶς φταῖμε ἐμεῖς;

Ἡ γκουβερνάντα γυρίζει καὶ τὴν κυττάζει μὲ συγκίνησι, περνᾷ τὸ χέρι της πάνω ἀπὸ τὰ μαλακά της μαλλάκια:

— Ὄχι, ὄχι, παιδί μου — τῆς λέγει. Δὲν μοῦ φταῖτε ἐσεῖς....

Καὶ τὴν φιλεῖ τρυφερὰ στὸ μέτωπον.

*

Ἔχοντας ὅλο τὸ καιρὸ τὸν νοῦν τους νὰ μὴ τοὺς ξεφύγῃ τίποτε, οἱ δυὸ ἀδελφὲς παρακολουθοῦν τοὺς μεγάλους, τοὺς κατασκοπεύουν κρυφά, μὴ τυχὸν καὶ χάσουν ἕνα βλέμμα τους, μιὰ τους λέξι. Ἔτσι, μπαίνοντας μιὰ ἡμέρα τυχαίως στὸ σαλόνι, μιὰ ἀπὸ τὶς ἀδελφὲς κάποια κουβέντα πῆρε τ' αὐτί της. Μιὰ μονάχα φράσι, γιατὶ μόλις μπῆκε οἱ γονεῖς της σταμάτησαν τὴ συζήτησι. Κάθε ὅμως λέξι δημιουργεῖ μέσα τους χιλιάδες ὑποθέσεων.

— Κ' ἐγὼ τὸ πρόσεξα αὐτό!— ἔλεγεν ἡ μητέρα της. Θὰ τὴν ρωτήσω.

Ἡ μικρὴ στὶς ἀρχὲς νόμισε πῶς οἱ γονεῖς της μιλοῦσαν γιὰ λογαριασμό της, καὶ τρομαγμένη σχεδὸν ἔτρεξε στὴν ἀδελφή της νὰ τῆς τὰ προφθάσῃ καὶ νὰ τῆς ζητήσῃ τὴ συμβουλὴ καὶ τὴ βοήθειά της. Τὸ μεσημέρι ὅμως, στὸ τραπέζι, οἱ δυὸ ἀδελφὲς προσέχουν πῶς τὰ βλέμματα τῶν γονέων των συγκεντρώνονται στὸ πρόσωπο τῆς γκουβερνάντας μὲ τὴν ἀφαιρεμένη ἔκφρασι. Ὕστερα τὰ βλέμματα τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των διασταυρώνονται.

Ὅταν σηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι, ἡ μητέρα τους λέγει σὲ τόνο ἐντελῶς φυσικό, στὴ φροϋλάϊν:

«Σᾶς παρακαλῶ νὰ ἔλθετε στὸ δωμάτιό μου. Θέλω σᾶς μιλήσω.»

Ἡ γκουβερνάντα κάνει μιὰ ἐλαφρὴ κλίσι. Οἱ δυὸ μικρὲς ἀδελφὲς τρέμουν. Τὰ λόγια τῆς μητέρας τους δὲν τοὺς ἀρέσουν καθόλου. Μαντεύουν πῶς τώρα κάτι πρόκειται νὰ συμβῇ.

(Ἀκολουθεῖ)